

Ο ομηρικός κόσμος παραμένει επίκαιρος και σήμερα

Media: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ **Page:** 1,46-47 **Published at:** 23-11-2025

Author: **Surface:** 1490.37 cm² **Circulation:** 12000

Subjects:

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΖΟΥΡΓΟΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

**Ο ομηρικός κόσμος
παραμένει επίκαιρος
και σήμερα**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
➤ 46-47 ◦ Γ. ΤΣΑΚΑΛΟΥ

«Ακατάλυτη η δύναμη

«Στα «Χάλκινα κατώφλια» ο δούλος καταφέρνει και χειραγωγεί τον αφέντη», δηλώνει στον «Ε.Τ.» της Κυριακής ο Ισιδωρος Ζουργός.

ΓΙΟΥΛΗ ΤΣΑΚΑΛΟΥ
Βιβλιοκριτικός

Με το βιβλίο του «Χάλκινα κατώφλια» (εκδόσεις «Πατάκη»), ο Ισιδωρος Ζουργός ανοίγει μία πόρτα στον χώρο της μυθολογίας, που δεν φοβάται να αναμετρηθεί

με τον μύθο της Τροίας και της Ιθάκης μέσα από τα μάτια των αοράτων, των υποτιμημένων, των εξορίστων. Στο παράσιτο του ομηρικού κόσμου, όπου οι βασιλείς απογυμνώνονται, οι δούλοι αποκτούν φωνή και η γυναίκα γίνεται ιαματική παρουσία, το μέταλλο του χαλκού σφυρηλατεί τις ανθρώπινες πηλές της εξουσίας, της σύγκρουσης και της ανάγκης για ελευθερία. Ένα μυθιστόρημα που δεν συγχωρεί τις προκαταλήψεις του μεγαλείου και του ηρωισμού, αλλά ανοίγει «κατώφλια» για μία νέα αφήγηση, όπου ο μύθος γίνεται κατοικία όλων.

Στο «Χάλκινα κατώφλια» επανέρχεται στον μύθο της Τροίας και της επιστροφής του Οδυσσέα. Τι σας ώθησε να αναδιατάξετε αυτήν την επική αφήγηση και να δώσετε φωνή σε αυτούς που σπάνια ακούγονται;

-Το πρώτο ερέθισμα για τη συγγραφή

Ο συγγραφέας «βουτάει» στον ομηρικό κόσμο και αφηγείται τον μύθο της Τροίας και της Ιθάκης μέσα από τα μάτια των υποτιμημένων και των εξορίστων

του μυθιστορήματος ήταν δύο στίχοι στην «Ιλιάδα», οι οποίοι και παρατίθενται στην αρχή του βιβλίου ως προμετωπίδα, που μιλούν για τους Παίονες, οι οποίοι πολέμησαν ως σύμμαχοι των Τρώων. Στους ίδιους στίχους αναφέρεται και ο ποταμός Αξιός. Για όσους έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει στη Θεσσαλονίκη και την ευρύτερη περιοχή, ο Αξιός είναι ένας εμβληματικός ποταμός κι εμείς γεμάτοι μνήμες από την παρουσία του. Από αυτήν την αναφορά γεννήθηκε η σκέψη για έναν λογοτεχνικό χαρακτήρα από την περιοχή εμπλεκόμενο στον Τρωικό Πόλεμο.

Ο ομηρικός κόσμος στο πέρασμα των αιώνων έχει γεννήσει ένα σωρό παράπλευρους μύθους και ιστορίες, θεατρικά έργα, μυθιστορήματα, κινηματογραφικές μεταφορές, κάθε είδους έργα τέχνης. Σε πείσμα του χρόνου που περνά, αυτός ο κόσμος εξακολουθεί και παραμένει γοητευτικός, επίκαιρος, με νέες οπτικές και αναθεωρήσεις. Το

Οι εξουσιαστικές σχέσεις, με την υποκρισία και τη ματαιοδοξία τους, προσφέρονται για να χαραχθούν από την κοφτερή λεπίδα του χιούμορ

δικό μου βιβλίο ακολουθεί αυτήν την παράδοση, επεκτείνει τα έπη με την προσθήκη νέων χαρακτήρων και με αλλαγή πορείας στις περιπλανήσεις. Σήμερα νιώθουμε την ανάγκη να δούμε μία ακόμη θεώρηση, αυτή των απλών καθημερινών ανθρώπων εκείνης της εποχής, των δευτερογωνιστών, των ταπεινών που επωμίζονται το βάρος και τις κακουχίες των πολέμων. Απαλλαγμένοι από τις προκαταλήψεις της βασιλικής γενιάς και του πριγκιπικού αίματος, ενδιαφερόμαστε για το απλό και πανανθρώπινο. Η ατμόσφαιρα των ετών, αν και αντικατοπτρίζει θεσμούς εν πολλοίς ξεπερασμένους, έχει νησίδες οι οποίες μας συγκινούν βαθύτατα. Να θυμηθούμε, για παράδειγμα, τη συνάντηση του Αχιλλέα με τον Πρίαμο στο στρατόπεδο των Αχαιών, όταν ο περίλυπος βασιλιάς της Τροίας έρχεται να ζητήσει τη σορό του νεκρού Εκτορα, του γιου του. Είναι μία από τις πιο σημαντικές σελίδες στην ιστορία της παγκόσμιας λογοτεχνίας.

Η έννοια της εξουσίας, θεϊκής, βασιλικής και δουλοκρατικής, διατρέχει όλο το βιβλίο. Πώς εργάστηκε η διαπλοκή ανάμεσα σε δούλους/δούλες και αφέντες για εσάς ως συγγραφέα και ποιο μήνυμα ελπίζετε να διαβιβαστεί στον αναγνώστη;

-Μία βαθιά εξουσιαστική σχέση

της σάτιρας»

Σε πείσμα του χρόνου, ο ομηρικός κόσμος εξακολουθεί και παραμένει γοητευτικός, επίκαιρος, με νέες οπτικές και αναθεωρήσεις

ανάμεσα στους ανθρώπους είναι μία σύμβαση, η οποία ανά πάσα ώρα και στιγμή μπορεί να αντιστραφεί. Στα «Χάλκινα κατώφλια» ο δούλος καταφέρνει και χειραγωγεί τον αφέντη. Δεν υπάρχει ανάμεσά τους κάποια εξ ορισμού ανωτερότητα. Οι περιστάσεις αλλάζουν, η ζωή φέρνει κραδασμούς. Η σύγκρουση για την επιβίωση, αλλά και για την επιβολή, είναι μία αρένα, όπου επιβιώνει ο περισσότερο πεισμων και ανθεκτικός. Όμως, στο βάθος υπάρχει πάντα χώρος για αγάπη και στοργή, όταν οι χειροπέδες λύνονται και οι άνθρωποι κοιτάζονται στα μάτια. Η σχέση του Οδυσσέα και του δούλου του στο βιβλίο απεικονίζει αυτήν τη συνθήκη.

Η γυναίκα αναδεικνύεται ως «ιαματική παρουσία» σε έναν κόσμο πλημμυρισμένο από αίμα και χαλκό, όπως γράφετε. Ποιος είναι ο ρόλος της γυναικείας φωνής στον μύθο σας και την αναθεώρηση του έπους;

-Τα τελευταία χρόνια έχουν πληθύνει τα έργα που δίνουν περισσότερο χώρο και φωνή στη γυναικεία παρουσία, ακόμη και σε εποχές εξαιρετικά μακρινές, όπως αυτά του Ομήρου. Στο μυθιστόρημα όλα ξεκινούν από τη φροντίδα της μάνας του ήρωα, όταν είναι ακόμη παιδί. Η κατοπινή απουσία της γίνεται, τελικά, πηγή μόνιμης οδύνης.

Η γυναίκα μέσα από όλες τις σελίδες του βιβλίου αποτελεί ίαση και ελπίδα σ' έναν κόσμο πατριαρχίας και ανελέητου πολέμου

Στη συνέχεια του βιβλίου ο θάνατος μίας σκλάβας γεννά την ανάφλεξη της εκδίκησης και οδηγεί τη δράση του μυθιστορήματος. Εν τω μεταξύ, οι ιερόδουλες είναι ανθρώπινες και πάνω από όλα αυτά αιωρούνται δύο σκιές, η θεά Αθηνά και το τρεμάμενο είδωλο της Πηνελόπης. Η γυναίκα μέσα από όλες τις σελίδες αποτελεί ίαση και ελπίδα σ' έναν κόσμο πατριαρχίας και ανελέητου πολέμου.

Δεν είναι μόνο τραγωδία αυτό που παρουσιάζετε, αλλά ενίοτε και φάρσα - οι εξουσίες είναι «ανοχύρωτες», οι ήρωες απογυμνωμένοι. Πώς καλλιτεργείται αυτό το «ξεγύμνωμα» του μύθου και ποιες συνέπειες έχει στην αφήγηση;

-Η δύναμη της αστείότητας και της σάτιρας είναι ακατάλυτη. Οι εξουσιαστικές σχέσεις, με τη συννηθισμένη άτεγκτη ιεροπρέπεια, την υποκρισία και τη ματαιοδοξία τους, προσφέρονται για να χαραχθούν από την κοφτερή λεπίδα του χιούμορ. Αυτό συμβαίνει διακριτικά σε αρκετές από τις σελίδες του βιβλίου. Οι θεοί έχουν ανθρώπινες αδυναμίες και οι άνθρωποι θεικές φιλοδοξίες. Οι ήρωες απαιτούν αναγνωρισιμότητα, οι βασιλείς ηρωική δόξα και υστεροφημία. Η ζωή, όμως, συνεχίζει την πορεία της απερίσπαστη επιφυλάσσοντας εκπλήξεις.

Το επινοημένο πρόσωπο που «παρεισφύρει» στο στρατόπεδο των Αχαιών και αλλάζει τη μοίρα του πολέμου και της επιστροφής είναι ένας άξονας του έργου. Πώς επιλέξατε αυτό το πρόσωπο και τι συμβολίζει για εσάς στο πλαίσιο του μύθου, αλλά και της ιστορίας;

-Πολλά είναι τα επινοημένα πρόσωπα που υπάρχουν στο μυθιστόρημα. Ιέρειες της Λευκής Θεάς, υπηρέτες, δούλες, ένας αιχμάλωτος ιερέας του θεού Μελκάρτ, αξιωματούχοι του βασιλείου του Ισραήλ, ένας διερμηνέας... Ο βασικός, όμως, επινοημένος ήρωας του μυθιστορήματος, που είναι και ο αφηγητής, έχει το όνομα Λύκαστος. Είναι ένας Παίονας βίαια επιστρατευμένος στο στρατόπεδο των Τρώων, ο οποίος και μέσα από τα μονοπία της ομηρικής αφήγησης καταλήγει δούλος του Οδυσσέα. Αυτός με πανουργία, καθώς τον διαπερνά το πάθος της εκδίκησης, καταφέρνει να μετασχηματίσει το έπος. Αλλάζει τη μοίρα του πολέμου και κατά την επιστροφή του Οδυσσέα στρέφει το καράβι σε άλλους τόπους. Αυτή είναι και η διαφορετική τομή του μυθιστορήματος, μία προσωπική περιπέτεια και περιπλάνηση. ■